

LESTRARSTEFNA VARMÁRSKÓLA

ΓΕΡΜΑΝΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΧΡΟΝΟΥ

2022-2023

Formáli	3
Kafli 1. Stefna skólans í lestri	4
1.1 Tilgangur og hlutverk	4
1.1.1 Hlutverk Varmáarskóla	4
1.1.2 Hlutverk heimila	5
Kafli 2. Lesfimi og læsi	6
2.1 Lesfimi (leshraði og lestrarnákvæmni)	6
2.2 Kennsluaðferðir skólans	6
2.3 Áherslur í kennslu	8
2.3.1 Yngsta stig	8
2.3.2 Miðstig	8
2.4 Íslenska sem annað tungumál	8
2.5 Viðbrögð við niðurstöðum mælinga	8
Kafli 3. Lestrarstefna Varmáarskóla – yfirlit yfir skimanir og próf	10
Kafli 4. Grunnþættir lesturs	11
Kafli 5. Próf og skimanir	12
5.1 Lesfimiþróf Menntamálastofnunar (MMS)	12
5.2 Logos	13
5.3 Orðarún	13
Kafli 6. Viðmið prófa og skimanna	14
6.1 Lesfimiviðmið Varmáarskóla	14
6.1 Lesfimiviðmið Varmáarskóla	15
6.2 Viðmið í Orðarún	16
Áhugaverðir tenglar	17

Formáli

Í hugtakinu læsi felst einkum þrennt: lestur, skilningur og ritun. Hér er valin sú leið að fjalla einkum um lestur en minnt er á samband þessa þriggja þátta. Í traustu læsi felst m.a. sú hæfni að geta ráðið í letur, skilið og túlkað það sem texti hefur að geyma, lært af því og geta miðlað þekkingu sinni til viðmælanda eða lesanda.

Á undanförunum árum hefur orðið mikil breyting á þeim kröfum sem samfélagið gerir til lestrarfærni. Það felst einkum í því að sá texti sem ber fyrir augu lesanda er mun fjölbreytilegri en áður og birtist ekki einungis á pappír heldur einnig á rafrænu formi.

„Það er mikilvægt markmið lestrarkennslu að leið nemandans liggji til sjálfstæðis þannig að smám saman fari hann að velja sér lesefni og geri sér grein fyrir gæðum þess og tengslum við nám, þörf og áhuga. Þá er mikilvægt að hann læri og geti beitt aðferðum við lestur og skilning sem hann velur í samræmi við tilgang lestrar. Góð lestrarfærni er undirstaða ævináms og þess að geta aflað sér upplýsinga sem gera kleift að taka virkan þátt í lífi og menningu þjóðarinnar. Leita þarf allra leiða til þess að bæta stöðu þeirra nemenda sem af einhverjum ástæðum gengur illa að læra að lesa og grípa þarf inn í sem allra fyrst“ (Aðalnámskrá grunnskóla, 2011, bls. 99).

Kafli 1. Stefna skólans í lestri

1.1 Tilgangur og hlutverk

Stefnan tekur mið af markmiðum Aðalnámskrár grunnskóla um læsi, en þar stendur:

„Meginmarkmið læsis er að nemendur séu virkir þátttakendur í að umskapa og umskrifa heiminn með því að skapa eigin merkingu og bregðast á persónulegan og skapandi hátt við því sem þeir lesa með hjálp þeirra miðla og tækni sem völ er á“ (Aðalnámskrá grunnskóla, 2011, bls. 19).

Huga verður að öllum þáttum læsis og samvirkni þeirra. Börn þurfa að þjálfast í að greina hljóð málsins og átta sig á tengslum milli prentmáls og talmáls. Þau þurfa að öðlast ákveðna lesfimi þannig að orka þeirra fari ekki mest í umskráningu heldur nýtist við merkingarsköpun. Flest börn læra að lesa án sérstakrar fyrirhafnar og sum að því er virðist algjörlega áreynslulaust. Fyrir önnur geta hindranir verið í lestrarnáminu sem hafa áhrif á nám þeirra. Varmáarskóli leggur áherslu á markvissa lestrarkennslu í öllum árgöngum því læsi og lesfimi er undirstaða fyrir allt nám og stuðlar að virkari þátttöku í samfélaginu. Lestur eykur orðaforða, stuðlar að betra valdi á máli, sem er mikilvægt í mannlegum samskiptum og forsenda gagnrýninnar hugsunar.

Lestrarkennsla er ferli sem þarf að vera í sífelldri endurskoðun og þarf að taka mið af því sem best reynist hverju sinni.

Aðalmarkmið lestrarstefnunnar er því að kennslan sé markviss og skýr og bætt lestrarfærni nemandans sé höfð að leiðarljósi alla skólagönguna. Kennslan og þjálfunin á að vera sameiginlegt verkefni skóla og heimilis og áherslur eiga að taka mið af stöðu nemandans hverju sinni. Stuðningur heimilis við þjálfunina skiptir sköpum til að hægt sé að auka og viðhalda lestrarfærni nemenda.

1.1.1 Hlutverk Varmáarskóla

Grundvöllur fyrir góðum árangri nemanda í lestri er fyrst og fremst góð samvinna milli heimilis og skóla. Hlutverk skólans í lestrarnámi nemenda er eftirfarandi:

- Að byggja stoðir og leiðir til að nemendur geti náð markmiðum lestrarstefnunnar.
- Að tryggja að kennarar fylgi lestrarstefnunni í starfi sínu og sinni þeim verkefnum og skyldum sem hverjum árgangi eru falin.
- Að sjá til þess að allir kennarar þekki til fjölbreyttra kennsluaðferða og nýti sér þær.
- Að sjá til þess að þeir nemendur sem ekki ná að fylgja almennum markmiðum lestrarstefnunnar fái aðstoð í samvinnu við heimilin.
- Að vera í góðu sambandi við heimilin og hvetja þau til samstarfs í þeim verkefnum og hlutverkum sem stefnan gerir ráð fyrir.

Að bjóða foreldrum reglulega fræðslu um lestrarþjálfun og kennslu.

Ef heimalestri er ekki sinnt hefur umsjónarkennari samband við foreldra og vekur athygli þeirra á mikilvægi heimalestrar og hvetur þá til að finna leiðir til að sinna þeirri þjálfun sem

nauðsynlegt er að fram fari heima. Miðað er við að nemendur lesi heima fimm sinnum í viku. Ef heimalestri er ítrekað ekki sinnt boðar umsjónarkennari til fundar með foreldrum og gerir með þeim aðgerðaráætlun um lestrarþjálfun nemandans. Ef enn næst ekki viðunandi þjálfun fyrir nemandann þrátt fyrir þessar aðgerðir er boðað til fundar með foreldrum, umsjónarkennara og stjórnanda í skólanum til að finna ásættanlega lausn.

1.1.2 Hlutverk heimila

Æfingin skapar meistarann og á þetta sannarlega við í lestrarnámi.

Lestur er mikilvægur hluti af almennri þekkingu og nýttist á öllum sviðum lífsins. Mikilvægt er því að foreldrar og forráðamenn láti sig heimalestur barna sinna varða alla grunnskólagönguna. Bein lestrarkennsla fer fram í skólanum, en stór hluti þjálfunarinnar þarf að fara fram heima.

1.1.3 Heimalestur

Mikilvægt er að börn lesi heima daglega. Þótt börn lesi í skólanum er það ekki í þeim mæli sem þarf til að þau fái nægilega þjálfun. Þess vegna er heimalestur lykilatriði í lestrarþjálfun barna. Markmið með heimalestri er að börn auki leshraða, bæti við orðaforða og málskilning. Þegar barn les heima er mikilvægt að það hafi næði á meðan það æfir sig. Einnig þarf að ræða og útskýra textann sem lesinn er og athuga hvort barnið hafi skilið það sem það las eða það sem lesið var fyrir það. Börn sem eiga í erfiðleikum með að tileinka sér lestur þurfa að hafa aðgang að hljóðbókum. Lestur byggist á stigskiptri þróun sem hefst á því að börn lesa einfalda texta. Smátt og smátt þyngjast textarnir þangað til þau geta tileinkað sér flókið og sérhæft námsefni sem gerir miklar kröfur til lesskilnings. Grunnurinn að þessari mikilvægu færni er lagður strax í upphafi lestrarnámsins en börn þurfa að lesa jafnt og þétt til að ráða við lesefni sem þyngist eftir því sem líður á skólagönguna. Nauðsynleg þjálfun fyrir nemendur felst í að þeir lesi fyrir foreldra og foreldrar kvitta í lestrarkort þeirra til að auðvelda kennurum að átta sig á hvernig gengur í lestrarþjálfuninni. Farsælast er að nemendur lesi upphátt, sérstaklega meðan þeir eru að ná tókum á grunnfærni.

Börn sem eiga auðvelt með að læra að lesa fara fljótlega að lesa af sjálfsdáðum og þeim fer oftast hratt fram. Þó þarf alltaf að vera á varðbergi og viðhalda stöðugri þjálfun. Börn sem eiga í erfiðleikum reyna síður að lesa sjálf og þurfa mikla hvatningu og aðstoð.

Hvernig er hægt að efla lestrarfærni barna?

- Reynið að skapa reglu og gott andrúmsloft í kringum heimalesturinn strax í upphafi lestrarnámsins þannig að lesturinn geti orðið ánægjuleg samverustund.
- Skoðið bækur með barninu og beinið athygli þess að umgjörð bókari, heiti, myndum, sögupersónum o.fl. til að komast inn í efni sögunnar og vekja áhuga.
- Látið barnið fylgja línunum eftir með fingri um leið og það les.
- Rifjið upp stafi og hljóð sem barnið hikar við og fylgist með að það þekki örugglega alla stafina því það er grunnur að góðri lestækni.
- Gott er að spyrja leiðandi spurninga til að fá barnið til að giska á innihald sögunnar og tjá sig um það t.d. um atburði, framvindu, fyrirætlun, hugarástand og líðan

sögupersónanna.

- Fáíð barnið til að segja frá efni sögunnar, ræðið efni textans og látið reyna á ályktunarhæfni þess.
- Hrósið barninu fyrir það sem gengur vel til að uppörva það og hvetja.
- Verið þolinmóð og jákvæð og látið barnið ekki heyra ef þið eruð áhyggjufull.
- Talið við kennara ef lestrarnámið gengur ekki nægilega vel.

(Helga Sigurmundsdóttir)

Munið að foreldrar eru helstu fyrirmyndir barna sinna. Vinnum saman að því að gera lestur áhugaverðan og jákvæðan. Sýnum gott fordæmi og lesum fyrir og með börnunum okkar.

Kafli 2. Lesfimi og læsi

2.1 Lesfimi (leshraði og lestrarnákvæmni)

Við upphaf lestrarnáms reynir mikið á hljóðkerfispátt tungumálsins, hljóðkerfisvitundina. Barn sem er að byrja að læra að lesa beinir athygli sinni að tæknilegri hlið lestrarnámsins, bókstöfum og hljóðum, hvernig þau tengjast og hvernig breyta á stöfum í hljóð og orð. Mismunandi er hjá einstaklingum hvernig þetta ferli gengur og eiga sumir hverjir í miklum erfiðleikum með þetta grunnstig lestrarnámsins. Lestur þróast jafnt og þétt eftir að umskráningu stafa í orð og hljóð er náð. Leshraði eykst jafnt og þétt og skilningur á því sem lesið er eflist einnig. Mikilvægt er að erfiðleikar greinist sem fyrst svo hægt sé að bregðast við á „réttan“ hátt. Lestrarerfiðleikar sem tengjast því að ná ekki viðunandi færni í að tengja saman bókstafi og hljóð/orð, þrátt fyrir mikla og reglulega þjálfun, nefnast dyslexia.

Lestur þarf að þjálfast til að viðhalda færni.

Þjálfaður lestur byggist á:

1. Því að greina samspil bókstafa og hljóða svo umskráning geti átt sér stað
2. Góðum orðaforða og málskilningi
3. Góðri lesfimi þ.e. að geta lesið hratt og fyrirhafnarlaust á þann hátt að athygli beinist strax að innihaldi þess texta sem lesinn er

Kennarar þurfa að vera meðvitaðir um, að þótt barnið sé farið að lesa á ásættanlegum hraða er ekki þar með sagt að lesturinn sé í lagi. Lestur felur ekki aðeins í sér umskráningu stafa og orða heldur byggir hann einnig á málskilningi barnsins. Samspil þessara tveggja grunnhugtaka í lestrarfræðunum, umskráningar og málskilnings, þarf að vera til staðar svo góður árangur náist í lestri.

2.2 Kennsluaðferðir skólans

Hljóðaaðferð er kennsla í heitum bókstafa, hljóðum þeirra og hvernig hljóð tengjast saman í

orð. Samband stafatákns og hljóðs er þar grundvallaratriði. Með hljóðaaðferð geta nemendur tileinkað sér skilvirka tækni til að lesa. Gott vald á hljóðum auðveldar tengingu þeirra og hjálpar einnig við ritun orða. Nemendur læra að hvert stafatákn á sitt hljóð og með því að tengja þau saman verða til orð. Nemendur umskrá orðin yfir í lestur með því að hljóða sig í gegnum textann.

Orðhlutaleið er þjálfun í að þekkja ritháttarmyndir orða og hugtaka. Nemendur festa í minni útlit ýmissa smáorða og algengra orða og þjálfast í að lesa þau leiftursnöggt.

Heildaraðferð (heildarlestur) hentar vel þeim nemendum sem gengur illa að festa í minni tákni þ.e. heiti og hljóð bókstafanna. Þá er unnið út frá heilum setningum og þær síðan bútaðar niður í smærri einingar (orð-samstöfur-hljóð).

Þessar aðferðir og leiðir ásamt fleirum falla saman í kennsluaðferðinni **Byrjendalæsi** sem er ætluð nemendum í yngstu bekkjum grunnskólans. Meginmarkmið hennar er að börn nái góðum árangri í læsi sem allra fyrst á skólagöngu sinni og er markvissum aðferðum beitt til að styðja við læsi, lesskilning og fjölbreytta ritun. **Byrjendalæsi** er heildstætt nám í lestri og þar er vinna með tal, hlustun, lestur, skilning og ritun felld í eina heild og fleiri þættir móðurmálsins svo sem hljóðvitund, orðaforði, réttiritun, skrift, málfræði og setningabygging tengdir inn í vinnuferlið á sem fjölbreyttastan hátt. Byrjendalæsi er byggt á hugsmíðahyggju þar sem gengið er út frá einstaklingsmiðun í kennslu, stigskiptum stuðningi við nám og markvissa samvinnu og samskipti nemenda í námi. Grunnur vinnunnar í Byrjendalæsi eru gæðatextar og bækur sem kveikja áhuga, ýta undir ímyndunarafl, hvetja til gagnrýnnar hugsunar og gefur börnum færi á að mynda merkingarbærar tengingar við eigið líf.

PALS-Félagalestur er árangursrík kennsluaðferð til að þjálfra lesfimi í blönduðum bekkjardeildum. Nemendur vinna saman í pörum og aðferðin gerir því kröfur um mikla samvinnu nemenda. K-PALS er notað á yngsta stigi og í stuðningskennslu.

Framsögn og tjáning

Framsögn og tjáningu á að þjálfra markvisst. Í framsögn er unnið með raddstyrk, tjáningu, hraða, hrynjanda, líkamsstöðu og samskipti við áheyrendur. Nemendur í 4. bekk taka þátt í Litlu upplestrarkeppninni. Meginmarkmið keppinnar er að nemendur þjálfist í upplestri og

flytji íslenskt mál sjálfum sér og öðrum til ánægju með vandvirkni og virðingu að leiðarljósi.

Lestraráttak

Á hverju skólaári fer fram lestrarátak, annað á haustönn og það síðara á vorönn. Markmið með lestrarátaki er að auka leshraða, efla orðaforða og skilning á lesnum texta auk þess að stuðla að ánægju af lestri.

2.3 Áherslur í kennslu

2.3.1 Yngsta stig

Í lestrarkennslunni er nemendum mætt þar sem þeir eru staddir hverju sinni. Hljóðaaðferð og aðferðir byrjendalæsis eru lagðar til grundvallar í lestrarkennslu. Einnig er lögð áhersla á málörvun. Unnið er með tengsl stafs og hljóðs, leshraða, lestrarnákvæmni og lesskilning. Fljótlega á skólaárinu fá nemendur lestrarbækur miðaðar við getu. Gert er ráð fyrir að nemendur lesi heima upphátt í a.m.k. 15 mínútur á dag. Þegar á líður æfa nemendur hljóðgreiningu með því að skrifa orð eða setningar í stílabók samhliða heimalestrinum. Kennari hlustar á nemendur lesa í skólanum og kvittar í lestrarkort, helst daglega. Nemendur fá að fara á skólabókasafn og velja sér bækur að eigin vali til skemmtunar og fróðleiks.

2.3.2 Miðstig

Á miðstigi er lögð áhersla á að auka almenna lestrarfærni með því að mæta nemendum þar sem þeir eru staddir. Nemendur lesa heima fyrir hvern skóladag a.m.k. fimm sinnum í viku, að lágmarki 15 mínútur. Nemendum er sýnt aðhald í skóla með því að kennari stimplar í lestrarkortið. Hver nemandi les upphátt fyrir kennara eins oft og unnt er og að lágmarki einu sinni í hverri viku. Yndislestur fer fram í skólanum eins oft og því verður komið við, helst flesta daga vikunnar en þá lesa allir nemendur í hljóði bækur að eigin vali.

Aukinn lestur eflir lesskilning. Kenna þarf nemendum vinnuaðferðir sem þeir geta beitt til þess að auka möguleika sína á að skilja texta hraðar og betur en áður. Lesskilningurinn er efldur með því að vinna með hugtök, auka orðaforða og bæta ályktunarhæfni nemenda.

2.4 Íslenska sem annað tungumál

Markmið í kennslu nemenda með íslensku sem annað tungumál eru að þeir nái aldurstengdum viðmiðum í íslensku innan hæfilegs tíma samkvæmt aðalnámskrá grunnskóla í íslensku sem öðru tungumáli. Grundvallaratriði er að þeir fái góðan faglegan stuðning eftir þörfum, óháð því hvort nemandi er fæddur erlendis eða á Íslandi, hefur dvalið erlendis, á annað eða báða foreldra af erlendum uppruna, er fjöltyngdur frá fæðingu eða hefur bætt íslensku við sem viðbótar máli. Mikilvægt er að nemendur með annað móðurmál en íslensku þrói með sér læsi líkt og lagt er til um aðra nemendur. Lestrarkennsla þessara nemenda þarf því að vera unnin í nánú samráði við kennara og foreldra og á að vera samtvinnuð námi á öllum námssviðum skólans eins og hægt er. Ef nemandi er læs á öðru tungumáli þarf að gera ráð fyrir því og ef möguleiki er fyrir hendi, að þjálfna þá færni einnig. Enn fremur þarf að hvetja foreldra fjöltyngdra barna til að bjóða börnum upp á ríkt tungumála- og læsisumhverfi heima.

2.5 Viðbrögð við niðurstöðum mælinga

Ef nemandi nær ekki lágmarksviðmiðum árgangs í lestri þarf að bregðast við. Skoða þarf hvaða ástæður gætu legið að baki og foreldrar fengnir í samstarf með skólanum til að hægt sé að snúa við þeirri þróun. Þjálfunarefni er sent heim með nemendum auk þess sem sérkennari fylgist með þróun lesturs. Ef ekki verða framfarir þrátt fyrir reglulega þjálfun bæði í skóla og

heima þarf að greina vandann og skoða hvort aðrir þættir hamli lestrarnámi. Sérkennari metur hvernig bregðast skuli við í samráði við foreldra og umsjónarkennara.

Kafli 3. Lestrarstefna Varmárskóla – yfirlit yfir skimanir og próf

	Stafakönnun	Leið til læsis lestrarskimun	Læsi lestrarskimun	Lesmál lestrarskimun	Orðarún lesskilnings-próf	Lesfimi MMS raddlestrarpróf
1. bekkur	september (endurtekin hjá þeim sem þurfa í janúar og maí)	október	1. hefti – nóv. 2. hefti – feb. 3. hefti – apríl			Próf A – sept. Próf B – jan. Próf A – maí
2. bekkur			1. hefti – okt. 2. hefti – feb.	apríl		Próf A – sept. Próf B – jan. Próf A – maí
3. bekkur					Próf 1 – nóv Próf 2 – apríl	Próf A – sept. Próf B – jan. Próf A – maí
4. bekkur					Próf 1 – nóv Próf 2 – apríl	Próf A – sept. Próf B – jan. Próf A – maí
5. bekkur					Próf 1 – nóv Próf 2 – apríl	Próf A – sept. Próf B – jan. Próf A – maí
6. bekkur					Próf 1 – nóv Próf 2 – apríl	Próf A – sept. Próf B – jan. Próf A – maí

Kafli 4. Grunnþættir lesturs

Læsi er víðtækt hugtak og nær yfir allt er varðar lestur, lesskilning, réttiritun og ritun. Hin almenna merking á við þá færni að geta lesið ritað mál og skilið það og þá færni að geta skrifað texta samkvæmt viðurkenndri stafsetningu. Að vera læs felur í sér að einstaklingar geti nýtt sér og beitt þekkingu í lestri, lesskilningi og ritun í daglegum viðfangsefnum.

Hljóðkerfisvitund er yfirhugtak sem vísar til almennrar færni við að skynja hljóðræna uppbyggingu tungumálsins án tengsla við merkingu orðanna.

Hljóðavitund er undirþáttur hljóðkerfisvitundar. Hún felur í sér vitund um að hvert orð er samsett úr röð hljóða sem táknuð eru með bókstöfum. Hún felur einnig í sér tilfinningu fyrir því hvernig hægt er að greina að hljóð og tengja saman með mismunandi hætti.

Lestur byggist annars vegar á umskráningu og hins vegar lesskilningi. Lestur er virkt ferli þar sem lesandi leitast við að greina merkingu í texta með því að nota mál, þekkingu og reynslu sína til að umskrá tákni og tengja þau því máli sem hann hefur tileinkað sér.

Umskráning er að breyta táknum ritmálsins – bókstöfum í viðeigandi máhljóð og tengja þau saman í stærri einingar, t.d. orð og finna merkingu þeirra. Umskráning er því hæfileikinn til að setja bókstafi, orð og málsgreinar yfir í merkingarbært talmál.

Umskráningarfærni er sjónrænn orðalestur lesinn með blæbrigðum og áherslum. Þegar umskráning er orðin sjálfvirk og fyrirhafnarlaus getur lesandinn einbeitt sér að skilningsþætti lestursins.

Stafsetning felst í því að breyta máhljóðum rétt yfir í bókstafi og orð.

Lestækni er færni sem hver einstaklingur þarf að tileinka sér og þjálf sem byggist á því að þekkja bókstafi og hljóð þeirra af öryggi til að geta lesið hratt og fyrirhafnarlaust úr bókstafatáknum ritmálsins.

Málskilningur felur í sér færni til að hlusta á og skilja talað mál, hafa orðaforða og orðskilning og skilja málfræðikerfi tungumáls.

Hlustunarskilningur er skilningur á mæltu máli sem einstaklingur hlustar á. Hann byggir á málþroska og málskilningi. Með könnun á hlustunarskilningi lesandans er hægt að einangra skilningsþáttinn frá umskráningarfærni.

Lesskilningur er skilningur og túlkun lesanda á texta sem hann les sjálfur og felur í sér hæfni til að skilja ólíka texta í mismunandi samhengi, frá mismunandi sjónarhornum, tilgangi og markmiðum. Lesskilningur byggir einnig á málþroska og málskilningi sem og umskráningarfærni.

Lesfimi er færni sem byggir á nákvæmni, sjálfvirkni og hrynrænum þáttum tungumálsins, en allir þessir þættir stuðla að auknum lesskilningi. Hún birtist í sjálfvirkum fyrirhafnarlausum lestri sem lesinn er í viðeigandi hendingum og með réttu hljómfalli. Lesfimi er mikilvæg við upplestur og hljóðlestur og getur bæði takmarkað og stutt við lesskilning. *Sjá nánar í viðauka.*

Raddlestur er það hugtak sem notað er yfir lestur sem er lesinn upphátt. Hann þjálfar nemendur í lestri, framsögn og hlustun. Með raddlestri er mögulegt að greina og meta gæði lestrar bæði hvað varðar leshraða, nákvæmni og lestrarlag.

Hljóðlestur eykur lestrarfærni og leshraða og styrkir einnig málskilning, orðaforða og þar með lesskilning. Hann þjálfar einnig einbeitingu og úthald við lestur.

Kafli 5. Próf og skimanir

Til að hægt sé að fylgjast með árangri og framförum nemenda notast skólinn við ýmis matstæki til að hægt sé að styðjast við mælanlegar niðurstöður þegar ákvörðun um framhald lestrarnáms nemenda er tekin. Helstu mælitæki sem notuð eru í skólanum eru Lesfimipróf Menntamálastofnunar og Orðarún og Læsi sem meta lesskilning.

5.1 Lesfimipróf Menntamálastofnunar (MMS)

Notuð eru lestrarpróf frá MMS til að meta lesfimi nemenda. Sama próf er lagt fyrir allan árganginn hverju sinni til að hægt sé að fylgjast með stöðu nemandans miðað við jafnaldra og um leið fylgjast með framförum hans. Leshraðinn er metinn með því að telja fjölda rétt lesinna orða að meðaltali á mínútu. Einnig fylgir matsrammi um lestrarlag.

MMS hefur gefið út þrjú viðmið um lesfimi fyrir hvern árgang sem nánar eru skýrð hér að neðan. MMS gefur einnig út orðleysupróf og orðhlutapróf sem notuð eru til að kanna lestrarfærni nemenda og gefa vísbendingar um hvort um umskráningarvanda sé að ræða eða hvort nemandinn þurfi fyrst og fremst frekari þjálfun. Í Varmáarskóla eru þeir nemendur sem vantar nokkuð upp á að ná viðmiði hvers árgangs prófaðir með þessum prófum. Í kjölfar niðurstaðna úr þessum prófum er tekin ákvörðun um hvort nemendur skuli fara í frekari athugun til skoðunar á dyslexíu.

5.2 Logos

Komi upp rökstuddur grunur um lestrarerfiðleika hjá nemanda eftir prófanir með mælitækjum Menntamálastofnunar, þrátt fyrir markvissa þjálfun, er hægt að leita til sérkennara um frekari athugun. Til að greina lestrarerfiðleika nemenda nota sérkennarar lestrargreiningar forritið Logos. Logos er tölvutækt greiningarpróf sem er grundvallað á nýlegum rannsóknum á lestrarfærni nemenda og er staðlað fyrir íslenska nemendur. Niðurstöður prófana í Logos eru settar fram á myndrænan hátt ásamt töflum þar sem hægt er að bera saman niðurstöðu nemandans við jafnaldra. Sérkennari greinir hvern þátt fyrir sig á ítarlegan hátt og útskýrir á skilafundi með foreldrum.

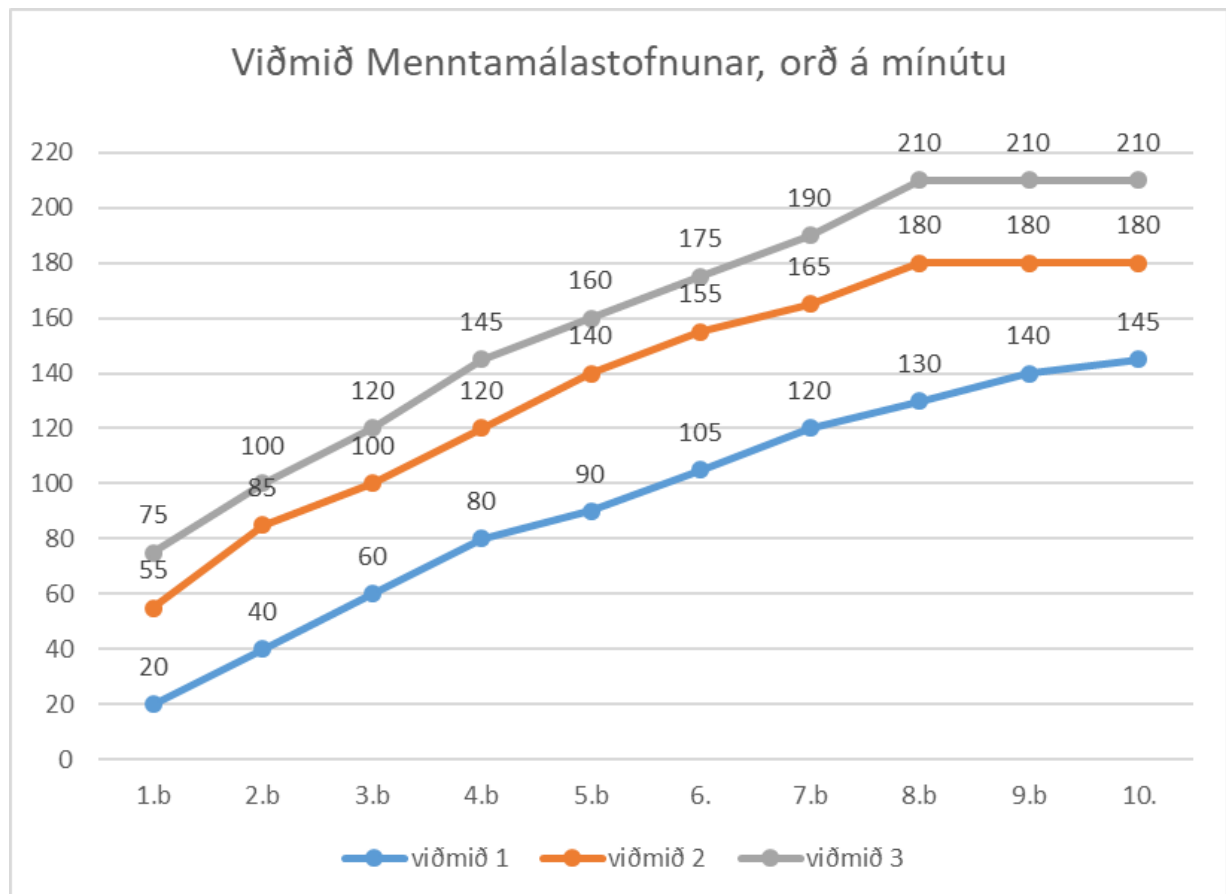
5.3 Orðarún

Orðarún er staðlað lesskilningspróf sem er ætlað nemendum í 3. – 8. bekk grunnskólans. Prófið, sem er lagt fyrir tvisvar á ári, samanstendur af tveimur textum og eru 10 spurningar úr hverjum texta. Prófspurningar reyna á hæfni nemandans til að greina staðreyndir sem koma fram í texta, draga ályktanir, átta sig á meginefni texta og útskýra orð og orðasambönd. Prófið veitir kennara innsýn í stöðu nemandans í lesskilningi og er ætlað að vera leiðbeinandi um næstu skref fyrir nemanda í námi.

Kafli 6. Viðmið prófa og skimanna

6.1 Lesfímiviðmið Varmáarskóla

Varmáarskóli styðst við lesfímiviðmið Menntamálastofnunar. Hér að neðan er tafla frá Menntamálastofnun sem sýna hver viðmiðin eru fyrir hvern árgang. Gert er ráð fyrir að 90% nemenda í hverjum árgangi nái viðmiði 1, 50% nái viðmiði 2 og 25% nái viðmiði 3 í lok hvers skólaárs.

6.1 Lesfímiviðmið Varmárskóla

1. bekkur – orð á mínútu		
janúar	maí	árangur
Yfir 60	Yfir 75	Framúrskarandi
41-60	51-75	Mjög góður
21-40	31-50	Góður
10-20	20-30	Sæmilegur
Undir 10	Undir 20	Undir lágmarksviðm

2. bekkur – orð á mínútu		
janúar	maí	árangur
Yfir 85	Yfir 100	Framúrskarandi
66-85	81-100	Mjög góður
51-65	61-80	Góður
30-50	40-60	Sæmilegur
Undir 30	Undir 40	Undir lágmarksviðm

3. bekkur – orð á mínútu		
janúar	maí	árangur
Yfir 110	Yfir 120	Framúrskarandi
91-110	101-120	Mjög góður
71-90	81-100	Góður
51-70	55-80	Sæmilegur
Undir 50	Undir 55	Undir lágmarksviðm

4. bekkur – orð á mínútu		
janúar	maí	árangur
Yfir 135	Yfir 145	Framúrskarandi
116-135	121-145	Mjög góður
91-115	101-120	Góður
71-90	81-100	Sæmilegur
Undir 70	Undir 80	Undir lágmarksviðm

5. bekkur – orð á mínútu		
janúar	maí	árangur
Yfir 150	Yfir 160	Framúrskarandi
131-150	141-160	Mjög góður
106-130	116-140	Góður
81-105	91-115	Sæmilegur
Undir 80	Undir 90	Undir lágmarksviðm

6. bekkur – orð á mínútu		
janúar	maí	árangur
Yfir 165	Yfir 175	Framúrskarandi
145-165	155-175	Mjög góður
121-144	131-154	Góður
96-120	106-130	Sæmilegur
Undir 95	Undir 105	Undir lágmarksviðm

7. bekkur – orð á mínútu		
janúar	maí	árangur
Yfir 180	Yfir 190	Framúrskarandi
156-179	165-189	Mjög góður
131-155	141-164	Góður
111-130	121-140	Sæmilegur
Undir 110	Undir 120	Undir lágmarksviðm

8. -10. bekkur – orð á mínútu		
janúar	maí	árangur
Yfir 200	Yfir 210	Framúrskarandi
176-199	186-209	Mjög góður
156-175	166-185	Góður
136-155	146-165	Sæmilegur
Undir 120-135	Undir 130-145	Undir lágmarksviðm

6.2 Viðmið í Orðarún

Árgangur	Mjög slakt	Slakt	Meðal	Gott
3. bekkur, próf 1	1-8	9-12	13-17	18-20
3. bekkur, próf 2	1-7	8-10	11-16	17-20
4. bekkur, próf 1	1-8	9-11	12-16	17-20
4. bekkur, próf 2	1-7	8-11	12-16	17-20
5. bekkur, próf 1	1-6	7-10	11-15	16-20
5. bekkur, próf 2	1-6	7-9	10-16	17-20
6. bekkur, próf 1	1-6	7-9	10-15	16-20
6. bekkur, próf 2	1-6	7-9	10-16	17-20

Áhugaverðir tenglar

Heimili og skóli:

<https://www.heimiogskoli.is/fraedsluefni>

Samvinna um læsi:

<https://laesisvefurinn.is/lestrarmenning/skolinn-og-heimilin/samvinna-um-laesi/>

Dyslexia / Lesblinda Félag lesblindra á Íslandi:

<https://www.lesblindir.is/>

Hjálpartæki – Forrit, tölvur, spjaldtölvur, talgervlar, óhefðbundnar tjáskiptaleiðir, námskeið:

<http://www.tmf.is/namskeid/>

Hljóðbókasafn Íslands:

<http://hbs.is>

Lestrarefni – þjálfunarverkefni - kennslurforrit Rafbækur/hljóðbækur:

<http://www.lestu.is/>

Menntamálastofnun, kennslurforrit, rafbækur, hljóðbækur og fleira:

<http://www.mms.is/>

Móðurmál - the Association on Bilingualism:

<https://www.modurmál.com/>

Oddeyrarskóli – þjálfunarefni

<http://oddeyrarskoli.is/nem/thjalfunarefni/>

Skólavefurinn, fróðleikur, lestur, verkefni, gagnvirk verkefni:

<https://nytt.skolavefurinn.is/>

Snilliheimar – þjálfunarleikur:

<http://mennta.hi.is/vefir/snilliheimar/lok/forsida.html>

Snjallskóli.is – gagnleg snjallforrit:

<http://www.snjallskoli.is/oppin/>

Vefur um læsi og lestrarerfiðleika:

<http://lesvefurinn.hi.is/>

Yndislestur:

<https://hildurheimis.wordpress.com/>